

Asia: Lausuntopyyntö: Ympäristövaikutusten arviointiselostus, Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Siikalatva (POPELY/861/2023)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Kivinevan Tuulipuisto Ky suunnittelee 3800 hehtaarin laajuista tuuli- ja aurinkovoima-alueita Siikalatvan Kivinevan alueelle. Hankkeessa tarkastellaan 28 tuulivoimalan, kahden aurinkoenergiatuotantoalueen, akkuvaraston ja sähköaseman rakentamista. Sähkön siirron osalta suunnitellaan 400 kV voimalinjaa ensisijaisesti yhdessä Leuvanannevan hankkeen kanssa.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Selostuksessa tuodaan hyvin esille hankkeen mahdollisia vaikutustapoja ja yhteisvaikutuksia käsitellään useassa eri kohdassa.

Selostuksessa kerrotaan, että saukkoselvityksessä tunnistettiin yhdeksän saukon lisääntymis- tai levähdyspaikan sisältävää virtavesistöä, joista kuusi sijoittuu hankealueelle ja kolme sähkönsiirtoreitille SVE3. Selostuksessa tuodaan esille lievennystoimina, että vaikutuksia voidaan lieventää siten, että käytetään 50 m suojavaoikeutta rakentamisen ja rakenteiden sekä tunnistettujen saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen välillä. Lisäksi vesistön reunojen kasvillisuus tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää. Selostuksessa todetaan, että näillä lievennystoimilla voidaan välttää saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin sekä ojan virtaaman määrään tai suuntaan kohdistuvia vaikutuksia ja ehkäistä myös kiintoaineskuormituksen syntymistä. Tätä 50 m suojaetäisyyttä ja sen riittävyyttä ei kuitenkaan selostuksessa perustella tai tuoda esille mihin se perustuu.

Metsäkanalintujen osalta selostuksessa todetaan, että hankealueelta löydettiin neljää metsäkanalintua (pyy, riekko, teeri ja metso). Metson soitimia löydettiin kaksi. Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkistä kanalintukannoista. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Selostuksessa on hyvin tuotu esille metson soitimien herkkyyttä ja hankkeen aiheuttamia riskejä soidinten säilymiselle (kaikissa hankevaihtoehdoissa soitimia sijoittuu selostuksen mukaan alle 400 m päähän havaitusta metson soidinpaikasta). Myös havaittujen teeren soitimien läheisyyteen osoitetaan voimaloita.

Selostuksessa todetaan, että hanke yhdessä viereisten Taikkonevan ja Leuvanannevan hankkeiden kanssa aiheuttaa suuria kielteisiä vaikutuksia (esim. elinympäristön muutokset, häiriövaikutukset ja törmäysvaikutukset) lintudirektiivin lajistoon. Lisäksi selostuksessa todetaan, että arvioon vaikuttavia toteuttamiskelpoisia lievennysmahdollisuuksia ei tunnistettu. Luke näkee, että mikäli riskit toteutuvat yhtä laaja-alaisesti kuin tuulivoimaa suunnitellaan, tulisi toteuttamiskelpoisia lievennysmahdollisuuksia löytää.

Susiselvityksestä Luke tekee seuraavat huomiot. Selvityksessä todetaan: "Koska Luonnonvarakeskuksen tiedoissa susilaumojen reviirirajat perustuvat (paikannustietojen puuttuessa) matemaattiseen mallinnukseen, ei niitä voida pitää täysin luotettavina." Luke huomauttaa, että tehdyt mallinnukset ovat luotettavat, mutta tarkkoja reviirin rajoja ei voida ilman GPS-havaintoja määritellä.

Hankealue sijaitsee keskeisesti Pulkkilan-lauman alueella ja sen ydinaluetta ei ole saatu määritettyä. Kaikki tehdyt selitykset ovat siten periaatteessa vain arveluja ja riskianalyysi on siten aiheellinen.

Luke huomauttaa myös erikseen siitä, että havaintojen kertyminen jonnekin ei kerro siitä, että missä suden kannalta reviirin keskeiset ympäristöt ovat. Kuten selostuksessakin todetaan, havaintoja tehdään siellä missä ihmiset liikkuvat.

Luke huomauttaa, että suden lisäksi yhteisvaikutuksia tulisi huolellisemmin tarkastella myös muiden suurpetojen osalta. Vaikka suoraan tieteellistä tietoa juuri tuulivoiman vaikutuksista ei olisikaan, voidaan tarkastella erilaisia tunnettuja etäisyyksiä, joilla nämä lajit pyrkivät muutoin välttämään ihmisrakenteita.

Luonnonsuojelualueihin kohdistuvien yhteisvaikutusten osalta selostuksessa todetaan, että merkittävimmät yhteisvaikutukset aiheutuvat Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura-alueeseen sekä linnustoon. Luke nostaa esille selostuksen toteaman siitä, että nämä vaikutukset on huomioitava osin Taikkonevan, mutta erityisesti Kivinevan ja Leuvanannevan hankkeiden jatkosuunnittelussa toteutuskelpoisen vaihtoehdon luomiseksi.

3 Lausunnon tiivistelmä

Selostuksessa tuodaan hyvin esille hankkeen mahdollisia vaikutustapoja ja yhteisvaikutuksia käsitellään monipuolisesti. Selostuksen mukaan hankealueella on saukon lisääntymiselinympäristöä ja siinä ehdotetaan 50 m suojaetäisyyttä rakentamisen ja saukolle tärkeiden elinympäristöjen väliin. Suojaetäisyyden riittävyttä ei selostuksessa perustella tai tuoda esille mihin se perustuu. Metsäkanalintujen osalta soittimia ei ole huomioitu voimaloiden sijoittelussa ja selostuksen mukaan nähdään hankkeesta koituvan varsinkin merkittäviä yhteisvaikutuksia. Luke näkee, että toteuttamiskelpoisia lievennysmahdollisuuksia tulisi löytää. Hankealue sijaitsee keskeisesti Pulkkilan-susilauman alueella ja sen ydinaluetta ei ole saatu määritettyä. Kaikki tehdyt selitykset ovat siten periaatteessa vain arveluja ja riskianalyysi on siten aiheellinen. Luke huomauttaa, että suden lisäksi yhteisvaikutuksia tulisi huolellisemmin tarkastella myös muiden suurpetojen osalta.

Vaikka suoraan tieteellistä tietoa juuri tuulivoiman vaikutuksista ei olisikaan, voidaan tarkastella erilaisia tunnettuja etäisyyksiä, joilla nämä lajit pyrkivät muutoin välttämään ihmisrakenteita.

Nina Peuhkuri

Kehittämispäällikkö, johtava tutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 22.12.2025 klo 10:00:14.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Samuli Heikkinen

Liitteet:

Tiedoksi: